

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
радою факультету
аудіовізуального мистецтва

Голова ради факультету
Наталія МАРХАЙЧУК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(творчий проект)**

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Кінотелережисура»
за спеціальністю 021 Аудіовізуального мистецтво та виробництво

Харків - 2023

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Даний документ встановлює вимоги до підготовки, виконання, захисту та оцінювання випускних кваліфікаційних робіт для студентів бакалаврського рівня, які навчаються за освітньою програмою «Кінотелережисура» у Харківській державній академії культури.

Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України у сфері вищої освіти та культурної політики, зокрема:

- Закон України «Про освіту» від 01.07.2014 р. № 1556;
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556;
- Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р. № 2778-VI;
- Указ Президента України «Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму» від 09.04.2021 № 153/2021;
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти від 10.07.2019 р. № 956;
- Статуту ХДАК (затвердженого Міністерством культури та інформаційної політики України від 10.06.2022 р. Наказ № 194/1);
- Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційних комісій у Харківській державній академії культури (ухвалено рішенням вченої ради ХДАК 29.03.2019 р., протокол № 8); Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури (затверджено вченою радою ХДАК, протокол № 7 від 31.01.2020 р.);
- Положення про організацію практик здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури (зі змінами та доповненнями) (затверджено вченою радою ХДАК, протокол № 7 від 26.02.2022 р.);
- Положення про систему запобігання і виявлення фактів академічної недобросовісності в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури. (затверджено Вченою радою ХДАК, протокол № 11 від 25.06.2021 р.);
- інших нормативних актів Міністерства освіти і науки України та Міністерства культури та стратегічних комунікацій України та нормативних документів Академії.

Випускна кваліфікаційна робота має на меті оцінити рівень професійної підготовки студента, його здатність самостійно визначати та реалізовувати творчі завдання, а також критично аналізувати отримані результати.

Положення окреслює загальні принципи організації процесу створення випускних робіт, забезпечуючи єдині стандарти щодо їх структури, якості, а також порядку подання та захисту. Воно спрямоване на розвиток у студентів професійних компетентностей, необхідних для успішної діяльності в галузі аудіовізуального мистецтва, встановлюючи чіткі вимоги до рівня виконання робіт та критерії оцінювання.

Документ визначає:

- Права та обов'язки студентів і наукових керівників під час виконання кваліфікаційної роботи;
- Критерії оцінювання випускних кваліфікаційних проектів і порядок їх захисту; • Організацію та проведення атестації студентів для об'єктивного оцінювання їхньої професійної підготовки у сфері кінотелережисерської майстерності.

Випускна кваліфікаційна робота передбачає індивідуальний творчий або дослідницький проект, який може бути представлений у вигляді аудіовізуального твору. Такий формат дозволяє студентам застосувати набуті теоретичні знання та практичні навички, створюючи завершений візуальний продукт.

Випускна кваліфікаційна робота (проект) дозволяє здобувачам продемонструвати наступні програмні компетентності, передбачені ОПП.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 09 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10 Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 15. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 16. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 01. Високий рівень виконавської майстерності.

ФК 02. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо виробничій діяльності.

ФК 05. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва. ФК 06. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.

ФК 07. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами

ФК 08. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

Такий формат випускної роботи сприяє комплексному розвитку практичних навичок у сфері кінотелережисерської майстерності забезпечує здобувачам реальний досвід створення візуального об'єкту.

Сфера застосування та регулювання

Положення визначає права та обов'язки студентів, викладачів, рецензентів та адміністрації Академії, встановлюючи порядок затвердження тем випускних робіт, керівництва проектами, організації захисту та оцінювання. Документ охоплює всі форми навчання (денну, заочну, дуальну, дистанційну), забезпечуючи єдині стандарти для всіх студентів незалежно від форми здобуття освіти.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ, РЕЦЕНЗЕНТІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обов'язки наукових керівників

• **Консультації та методичне супроводження:** Науковий керівник забезпечує здобувача регулярними консультаціями, надає методичні поради щодо вибору теми, побудови структури роботи, а також підбору наукових і методичних джерел. Керівник допомагає сформулювати календарний план виконання роботи та слідкує за дотриманням встановлених термінів.

• **Аналіз та оцінка проміжних результатів:** Керівник періодично переглядає етапи виконання роботи, контролює відповідність змісту встановленим вимогам і вносить рекомендації для вдосконалення проекту.

• **Відгук на кваліфікаційну роботу:** Після завершення проекту керівник готує відгук, у якому оцінює рівень підготовки здобувача, його здатність до самостійної роботи, творчий підхід та досягнення поставлених цілей. Відгук є обов'язковою частиною документації, що подається до екзаменаційної комісії.

Обов'язки рецензентів

• **Об'єктивне оцінювання роботи:** Рецензент, як зовнішній експерт, оцінює завершену кваліфікаційну роботу на основі її змісту, відповідності заявленій темі та якості виконання. Рецензент забезпечує неупереджену оцінку роботи, аналізуючи її практичну та теоретичну складові.

• **Підготовка рецензії:** Рецензія повинна містити аналіз основних аспектів роботи, зокрема рівень розкриття теми, оригінальність і новизну, обґрунтованість висновків та

рекомендацій. Рецензент висвітлює сильні сторони проекту, а також зазначає можливі недоліки чи аспекти, що потребують удосконалення.

- **Формулювання рекомендацій:** Рецензент надає загальну оцінку роботи та висновок про допуск здобувача до захисту.

Обов'язки здобувачів вищої освіти

Самостійне виконання кваліфікаційної роботи: Здобувач відповідає за пропозицію теми, погодження її з науковим керівником та кафедрою, а також за самостійне виконання роботи. Це передбачає дотримання календарного плану, своєчасне подання проміжних результатів для перегляду керівником та внесення необхідних коректив.

- **Підготовка до захисту:** Здобувач повинен підготувати кваліфікаційну роботу відповідно до вимог, включаючи завершення практичної частини, написання пояснювальної записки та підготовку до публічного захисту. На етапі захисту здобувач демонструє свої знання та здатність аргументувати творчі рішення, відповідати на запитання членів комісії.

- **Підготовка презентаційних матеріалів:** Здобувач готує презентацію своєї роботи, яка включає короткий огляд теми, цілей, методів дослідження та отриманих результатів. Під час захисту здобувач повинен чітко й логічно представити роботу та аргументувати прийняті рішення.

Затвердження тем кваліфікаційних робіт. Теми кваліфікаційних робіт затверджуються кафедрою протягом осіннього семестру заключного року навчання. Здобувачі мають запропонувати власну за погодженням з науковим керівником. Після затвердження теми зміни допускаються лише в окремих випадках, за рішенням кафедри та погодженням з науковим керівником.

Організація захисту кваліфікаційної роботи

Захист дипломної роботи проходить у формі публічної демонстрації проекту перед екзаменаційною комісією з подальшим обговоренням і відповідями на запитання членів комісії. Здобувачі повинні заздалегідь подати на кафедру готовий творчий проєкт та пояснювальну записку для отримання рецензії та рекомендації для допуску до основного захисту.

Оцінювання кваліфікаційних робіт

Кваліфікаційні роботи оцінюються екзаменаційною комісією на основі встановлених критеріїв. Результати оцінювання затверджуються протоколом і оголошуються здобувачам після завершення захисту.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Мета. Основною метою випускної кваліфікаційної роботи є демонстрація рівня підготовки здобувача до професійної діяльності у сфері аудіовізуального мистецтва. Вона покликана підтвердити здатність здобувача самостійно створювати аудіовізуальний твір, використовуючи набуті знання, навички і творчий підхід до розкриття теми. Ця робота також має свідчити про обізнаність у сучасних тенденціях розвитку аудіовізуального мистецтва, самостійність та оригінальність мислення, а також комунікативні навички.

Завдання. Для досягнення поставленої мети здобувачі повинні вирішити низку завдань, зокрема:

- **Зібрати аналоги:** здобувач має дослідити аудіовізуальні твори, що концептуально та/або формально подібні до концепції його майбутнього проєкту.
- **Практична реалізувати ідею:** студент має втілити заявлену ідею у

аудіовізуального твору.

- **Обґрунтувати подачу проєкту:** здобувачу необхідно надати варіанти презентації роботи глядачам (експозиційне оформлення, матеріали для друку).
- **Теоретично осмислити та аргументувати** обрані прийоми та рішення в пояснювальній записці.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Випускна кваліфікаційна робота передбачає створення аудіовізуального твору. Жанр та зміст затверджується кафедрою. Відеоробота може бути виконана у формі ігрового, документального, експериментального, концептуального фільму, відеоарту, кліпу, соціального ролика або іншого аудіовізуального твору.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА (Пояснювальна записка)

До практичної частини додається пояснювальна записка, в якій формулюється теоретичного обґрунтування створеного проєкту.

Структура пояснювальної записки складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **Вступі** здобувач окреслює актуальність обраної проблематики, формулює мету та задачі роботи.

У першому розділі розкривається **концептуальна складова проєкту**: детально описується тематичний фокус проєкту, а також наводяться аналогічні твори аудіовізуального мистецтва, що ілюструють приклади ідейного та формального втілення теми.

В другому розділі здобувач описує **етапи виробництва проєкту**. Здобувач аргументує сюжетно-змістові ходи в роботі, а також ілюструє, як вони втілювались за допомогою конкретних технічних рішень.

В третьому розділі наводиться **аналіз результатів реалізації творчого задуму**. Здобувач має пояснити використання конкретних візуальних прийомів (в композиції, освітленні, кольорі). Також в цьому розділі розкриваються подробиці реалізації проєкту (розкадровка, сценарій).

У **висновках** підсумовуються основні результати, здобуті в процесі роботи, та оцінюють досягнення поставлених цілей.

Список використаних джерел складається з переліку літератури та матеріалів, використаних у теоретичній частині роботи. Впорядкування матеріалу в списку використаних джерел відбувається за алфавітом. Кількість використаних джерел у роботі бакалаврського освітнього рівня повинна бути не менше 20. Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинного стандарту ДСТУ 8302:2015.

В додатках надаються матеріали, що супроводжують аудіовізуальний твір: сценарій, режисерська розкадровка, операторська експлікація, а також фотографії робочого процесу, кадри з відеотвору чи інші візуальні матеріали, що розкривають концепцію та етапи реалізації проєкту.

Вимоги до оформлення Пояснювальної записки.

Пояснювальна записка до проєкту друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкується з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. У тексті документа необхідно дотримуватись

рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документа.

Пояснювальна записка подається до захисту у палітурці.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ

Подача тем студентами

Студенти мають можливість самостійно обирати тему своєї роботи без жанрових та тематичних обмежень. Перед затвердженням вони готують обґрунтування для наукового керівника, де чітко пояснюють актуальність і значущість обраної теми. Самостійно запропоновані теми повинні відповідати встановленим критеріям та відображати творчий і дослідницький потенціал студента.

Розгляд тем науковим керівником

Після подання теми на розгляд науковий керівник разом із кафедрою оцінює її відповідність навчальним цілям та критеріям освітньої програми. Науковий керівник долучається до уточнення тематики, визначення основних завдань проєкту, а також аналізує можливі методи реалізації та необхідні ресурси для його виконання.

Затвердження теми на кафедрі

Після погодження з науковим керівником тема вноситься на розгляд кафедри. На засіданні проводиться її детальний аналіз, оцінюється актуальність, практична значущість і відповідність вимогам освітньої програми. За потреби кафедра може рекомендувати коригування формулювання теми, уточнення завдань або розширення дослідницького підходу. Остаточні затверджені теми заносяться до протоколу засідання кафедри.

Затвердження теми адміністрацією факультету

Після схвалення теми кафедрою вона передається на офіційне затвердження адміністрацією факультету. Це передбачає перевірку відповідності академічним стандартам, після чого затверджений список тем включається до відповідного наказу. Затверджена адміністрацією факультету тема є обов'язковою для виконання, а її зміна допускається лише у виняткових випадках за рішенням кафедри та за погодженням із науковим керівником.

Оформлення індивідуального завдання

Після затвердження теми студент отримує офіційне індивідуальне завдання на виконання творчого проєкту. У ньому зазначаються обрана тема, визначені завдання, рекомендації щодо методів і джерел дослідження, а також календарний план роботи. Завдання підписується студентом і науковим керівником та зберігається на кафедрі до завершення проєкту.

ЕТАП ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Процес створення випускної кваліфікаційної роботи за освітньою програмою «Кінотелережисура» складається з трьох ключових етапів: **підготовчого, основного та підсумкового**. Кожен із них охоплює певні завдання, що дозволяють студенту системно та ефективно реалізувати свій творчий проєкт.

1. Підготовчий етап (7 семестр)

На цьому етапі студент визначає тему випускної роботи та проходить процедуру її затвердження. Після цього, разом із науковим керівником, він розробляє детальний план проєкту, що включає ключові етапи:

- організацію знімального процесу,
- відбір та обробку матеріалів,
- написання пояснювальної записки.

Важливим завданням підготовчого періоду є також визначення методологічних підходів

та вибір дослідницьких методів, які будуть застосовуватись у роботі. Крім того, встановлюється орієнтовний календарний графік, що допомагає студенту оптимально розподілити ресурси та час для ефективної реалізації проєкту.

2. Основний етап (8 семестр)

Цей період включає дипломну практику та безпосередню реалізацію творчого задуму. Студент здійснює всі необхідні етапи продакшену, працюючи над аудіовізуальним твором відповідно до обраної теми.

Паралельно ведеться написання теоретичної частини – пояснювальної записки, що має:

- обґрунтувати вибір теми,
- сформулювати мету й завдання,
- описати методи роботи,
- представити аналіз отриманих результатів.

Пояснювальна записка відіграє ключову роль у процесі захисту, оскільки демонструє не лише художню складову проєкту, а й його дослідницький потенціал. На цьому етапі студент регулярно консультується з науковим керівником, що допомагає коригувати хід роботи та оперативно вирішувати можливі проблеми.

3. Підсумковий етап

Завершивши всі складові проєкту, студент проходить **попередній захист** на кафедрі. Це своєрідна генеральна репетиція перед основним захистом, під час якої оцінюється якість виконання роботи, її відповідність вимогам та готовність до презентації.

За результатами попереднього захисту студент отримує рекомендації щодо можливих доопрацювань. Після внесення всіх необхідних змін проєкт подається на **офіційний захист перед екзаменаційною комісією**.

Під час захисту студент презентує свою роботу, аргументує творчі та дослідницькі рішення, відповідає на запитання комісії. Проєкт оцінюється за кількома критеріями, включаючи якість виконання, відповідність темі, глибину дослідження та рівень творчого підходу.

Успішне проходження всіх етапів гарантує високий рівень підготовки випускника та підтверджує його професійну компетентність у сфері кінотелережисерської майстерності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи здійснюється на основі комплексного підходу, що охоплює творчі, технічні та дослідницькі аспекти проєкту. Це дозволяє всебічно оцінити підготовку здобувача до професійної діяльності та його здатність до створення якісного аудіовізуального контенту. Кожен із критеріїв є важливим компонентом, який відображає різні сторони виконання проєкту.

Основні критерії оцінювання включають:

Розкриття та оригінальність теми

Комісія аналізує оригінальність задуму, його обґрунтованість у пояснювальній записці та рівень творчого підходу до реалізації проєкту. Оцінюється, наскільки здобувач зміг інтегрувати нові ідеї, інноваційні елементи або нестандартний погляд на тему. Важливим критерієм є здатність аргументувати свої творчі рішення, пояснити вибір методів та їх значення для аудиторії. Також враховується, чи є робота цілісною, логічно завершеною та повною мірою відповідає затвердженій темі.

Цей критерій охоплює аналіз технічної якості виконання роботи, включаючи компонування, кадрування, послідовність елементів та загальну естетику презентації. Важливим аспектом є здатність свідомо поєднувати вибрану техніку з візуальними ефектами, що формують наратив і передають закладені ідеї.

Дослідницький рівень та навички самоорганізації

Цей критерій оцінює глибину дослідження, проведеного здобувачем, а також його здатність самостійно аналізувати матеріал і формулювати аргументовані висновки. У пояснювальній записці має бути продемонстровано розуміння теоретичних основ проєкту, обґрунтування вибору методів та аналіз отриманих результатів. Важливим є вміння логічно структурувати текст, чітко викладати думки, використовувати релевантні джерела та грамотно оформлювати роботу згідно з академічними стандартами. Особливу увагу приділяють здатності здобувача ефективно планувати свою роботу, дотримуватися встановлених строків і відповідально підходити до процесу підготовки дослідження.

Навички публічної презентації

На етапі захисту проєкту перед екзаменаційною комісією оцінюється здатність здобувача ефективно презентувати свою роботу та обґрунтовувати творчі й технічні рішення. Важливо, щоб він ясно і логічно викладав свої ідеї, вмів аналізувати свій проєкт і конструктивно реагувати на запитання та зауваження членів комісії. Якість публічного захисту відображає рівень комунікативних навичок, упевненість у власних знаннях і здатність до самопрезентації, що є критично важливим для успішного представлення результатів роботи.

ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційної роботи є фінальним етапом навчання, на якому здобувач представляє екзаменаційній комісії результати своєї практичної та теоретичної діяльності. Цей етап проходить у форматі презентації відеороботи, супроводжуваної захистом теоретичної частини, що включає пояснювальну записку. Під час захисту здобувач має можливість продемонструвати рівень своєї професійної підготовки, навички самопрезентації та здатність аргументувати свої творчі рішення.

Підготовка до захисту

Перед тим як захистити свою роботу, здобувач має отримати дозвіл наукового керівника на допуск до захисту та пройти попередній захист на кафедрі. Науковий керівник готує письмовий відгук, у якому оцінює якість виконання роботи та готовність здобувача до публічного захисту. Після цього комісія ухвалює рішення щодо допуску здобувача до захисту перед екзаменаційною комісією.

Процедура захисту

На початку захисту секретар комісії виголошує основну інформацію про здобувача та його характеристику. Після запрошення до слова, здобувач проводить презентацію проєкту, в межах якої коротко розкриває такі аспекти:

- **Актуальність проблематики:** обґрунтовує вибір теми та її значення для аудіовізуальної сфери.
- **Цілі та завдання проєкту:** чітко формулює задачі, що були поставлені перед початком роботи, та зазначає етапи створення проєкту.
- **Аналогічні проєкти:** окреслює коло проєктів та авторів, що працювали з обраною тематикою в аудіовізуальному мистецтві.
- **Естетика та технологія створення проєкту:** описує використані візуальні прийоми, творчі підходи до реалізації проєкту, а також обґрунтовує вибір специфічних технічних прийомів і рішень, які допомогли досягти запланованого результату.
- **Результати та висновки:** підсумовує отримані результати, аргументує рішення щодо формату презентації проєкту.

Відповіді на запитання комісії

Після презентації та захисту теоретичної частини здобувач відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії. Запитання можуть стосуватися як технічних аспектів реалізації проєкту, так і теоретичних концепцій та обґрунтувань творчих рішень. Це дає здобувачеві можливість продемонструвати свої комунікативні навички, глибоке розуміння теми та здатність обґрунтувати свої творчі підходи.

Зачитування рецензій та відгук наукового керівника

Після відповідей здобувача на запитання комісії слово надається рецензенту роботи, або секретар комісії виголошує висновки наданої на кафедру рецензії. Доповнює виступ рецензента відгук наукового керівника, в якому дається характеристика організаційним та дослідницьким якостям здобувача. Після завершення захисту, прикінцеве слово отримує здобувач.

Оцінювання та оголошення результатів

Після завершення захисту екзаменаційна комісія проводить закрите засідання для обговорення та визначення оцінки за кваліфікаційну роботу. Оцінка базується на комплексному аналізі творчих, технічних і теоретичних аспектів роботи, а також на якості публічного захисту та відповідях здобувача на запитання. Після обговорення комісія оголошує остаточну оцінку та результати захисту здобувачеві.

КЕРІВНИЦТВО ОРГАНІЗАЦІЄЮ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ

Керівництво організацією державної атестації є комплексним процесом, який охоплює всі етапи підготовки, проведення та оцінювання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів. Цей процес передбачає залучення деканату, кафедри, екзаменаційної комісії, а також інших підрозділів академії, які спільно забезпечують ефективність, прозорість та об'єктивність атестаційного процесу.

Роль деканату у керівництві атестацією

Деканат факультету відповідає за загальну координацію всіх процесів, пов'язаних із підготовкою до державної атестації. Він забезпечує виконання нормативних вимог, розробляє графік проведення атестаційних заходів, затверджує список студентів, допущених до захисту, і забезпечує оперативне інформування учасників процесу (здобувачів, наукових керівників, членів екзаменаційної комісії).

Деканат узгоджує та затверджує робочий розклад екзаменаційної комісії, забезпечує наявність необхідних документів та ресурсів для проведення захисту.

Роль кафедри у підготовці атестаційного процесу

• **Методична підтримка:** Кафедра відповідає за розробку методичних рекомендацій для здобувачів, які включають вимоги до оформлення та підготовки кваліфікаційних робіт, зокрема обсяг, структуру, технічні вимоги до практичної частини, а також критерії оцінювання.

• **Визначення та затвердження тем:** Кафедра формує тематику кваліфікаційних робіт, затверджує обрані теми студентів, а також призначає наукових керівників та консультантів, які будуть супроводжувати здобувачів на всіх етапах підготовки проєкту.

• **Попередній контроль:** Кафедра контролює поточний стан виконання робіт, організовує попередні захисти, під час яких студенти отримують рекомендації щодо вдосконалення роботи, та надає методичну допомогу, яка сприяє високій якості виконання проєктів.

Складання і затвердження екзаменаційної комісії

- **Призначення комісії:** Керівництво академії призначає склад екзаменаційної комісії, до якої входять фахівці у сфері аудіовізуального мистецтва, зокрема голова комісії (зовнішній експерт), члени комісії та секретар. Комісія затверджується наказом ректора або іншої відповідної посадової особи закладу.

- **Завдання комісії:** Основним завданням комісії є об'єктивне оцінювання кваліфікаційних робіт, яке включає аналіз теоретичної і практичної частин, оцінку захисту та відповідей на запитання. Голова комісії відповідає за дотримання регламенту під час захисту, прозорість і об'єктивність оцінювання.

Підготовка документації для проведення атестації

- **Документи для допуску:** Кафедра готує документи для допуску здобувачів до захисту, зокрема протоколи про допуск, відгуки наукових керівників, рецензії, а також супровідні документи, необхідні для захисту.

- **Графік захисту:** Деканат та кафедра формують графік проведення захисту, який затверджується та доводиться до відома здобувачів, членів комісії та інших учасників. Чіткий розклад дозволяє уникнути накладок і забезпечує ритмічність процесу атестації.

Організаційний та методичний супровід захисту

- **Координація процесу:** Під час проведення захисту кафедра та деканат забезпечують координацію процесу, надають методичну допомогу комісії, слідкують за дотриманням графіку захисту та регламенту, надають підтримку у разі виникнення технічних чи організаційних питань.

- **Контроль за дотриманням стандартів:** Голова комісії та відповідальні особи з кафедри контролюють дотримання стандартів захисту, забезпечують об'єктивність оцінювання та відповідність процесу академічним стандартам закладу.

Підбиття підсумків та звітність

- **Оцінювання результатів:** Після завершення захисту комісія підбиває підсумки, обговорює результати кожного здобувача та визначає підсумкові оцінки. Остаточне рішення комісії фіксується у протоколі засідання.

- **Підготовка звіту:** За підсумками атестації голова комісії складає звіт, що передається деканату та керівництву академії. У звіті надається аналіз якості підготовки здобувачів, оцінка відповідності їхніх робіт вимогам освітньої програми, а також рекомендації щодо подальшого вдосконалення освітнього процесу.

ПОРЯДОК ДОПУСКУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ДО ЗАХИСТУ

Для допуску кваліфікаційної роботи до захисту необхідно пройти декілька послідовних етапів, які забезпечують відповідність роботи встановленим вимогам і гарантують готовність здобувача до публічного захисту перед екзаменаційною комісією. Порядок допуску включає такі кроки:

Завершення кваліфікаційної роботи

- Здобувач вищої освіти самостійно завершує всі етапи підготовки кваліфікаційної роботи, включаючи виконання практичної, написання теоретичної частини, та оформлення роботи згідно з затвердженими вимогами.

- Після завершення роботи здобувач передає її науковому керівникові для попереднього перегляду та оцінки готовності до подання.

Перевірка роботи науковим керівником

- Науковий керівник здійснює детальний перегляд роботи, оцінюючи її змістову та технічну якість, відповідність обраній темі, структурі й встановленим критеріям. Керівник вносить зауваження та рекомендації щодо необхідних правок, якщо вони потрібні, та допомагає здобувачеві усунути виявлені недоліки.

- Після остаточного перегляду керівник складає відгук, у якому зазначає доцільність

допуску роботи до захисту, і передає роботу разом із відгуком на кафедру.

Рецензування роботи

- Після отримання відгуку керівника кафедра призначає рецензента для незалежної оцінки кваліфікаційної роботи. Рецензент ознайомлюється з роботою, складає рецензію, в якій аналізує основні аспекти роботи, зазначає її сильні сторони, можливі недоліки та вказує на відповідність вимогам програми.

- У рецензії рецензент робить висновок про можливість допуску здобувача до захисту. Рецензія є обов'язковим документом, що подається разом із роботою на засідання кафедри.

Попередній захист на кафедрі

- Перед публічним захистом робота проходить попередній захист на засіданні кафедри, де здобувач коротко представляє свій проєкт, пояснює основні ідеї, методи та результати дослідження. Члени кафедри можуть поставити запитання і надати рекомендації щодо удосконалення роботи та підготовки до захисту перед екзаменаційною комісією.

- За результатами попереднього захисту кафедра приймає рішення про допуск або недопуск роботи до публічного захисту. У разі позитивного рішення складається протокол про допуск роботи.

Оформлення допуску до захисту

- На основі рішення кафедри деканат готує наказ про допуск студентів до захисту перед екзаменаційною комісією. У наказі зазначаються дата та час проведення захисту, склад екзаменаційної комісії та порядок денний.

- Здобувачеві видаються рекомендації щодо фінальної підготовки до захисту, зокрема вимоги до оформлення презентаційних матеріалів та інструкції щодо організаційних аспектів захисту.

До захисту в ЕК допускаються кваліфікаційні роботи, теми яких затверджені протоколом випускової кафедри, а структура, зміст та якість викладення й оформлення матеріалу відповідають вимогам методичних рекомендацій (вказівок) і цього Положення.

Допуск до захисту кваліфікаційних робіт в ЕК здійснюється завідувачем випускової кафедри, який ухвалює позитивне рішення на підставі викладеного вище або, якщо потрібно, підсумків попереднього захисту роботи на кафедрі. Допуск підтверджується візою завідувача кафедри на титульному аркуші Пояснювальної записки.

Не пізніше як за два тижні до захисту здобувач подає на кафедру для реєстрації:

- *Творчу роботу та Пояснювальну записку до неї;*
- *Письмову рецензію на роботу з рекомендованою оцінкою.*

До захисту перед екзаменаційною комісією допускаються кваліфікаційні роботи, на які є усі рецензії та відгуки, незалежно від підсумкового висновку рецензента – позитивного чи негативного. Списки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту, затверджуються деканом факультету.

АТЕСТАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ

Атестація випускників вищих освітніх закладів згідно із Законом України «Про вищу освіту» – це встановлення відповідності рівня отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти. Вона здійснюється Екзаменаційною комісією (ЕК), яка діє на підставі відповідних положень.

До атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану зі спеціальності. Допуском до захисту кваліфікаційної роботи є список випускників зі спеціальності, затверджений деканом факультету.

На ЕК покладається:

- перевірка та оцінка якості практичної підготовки випускників, встановлення її відповідності вимогам ОПП підготовки фахівців зі спеціальності, виконання навчального плану та програм навчання за спеціальністю;
- прийняття за результатами атестації рішень про видачу (або відмову у видачі) випускникам дипломів державного зразка (звичайних або з відзнакою) про здобуття ними відповідного рівня вищої освіти та кваліфікації;
- аналіз якості освітньої діяльності в академії та якості вищої освіти, отриманої випускниками, та розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців з певної спеціальності.

Атестація бакалаврів ОП «Кінотелережисура» за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи (творчого проекту) та атестаційного екзамену з Аудіовізуальної медійної майстерності.

Порядок укомплектування Екзаменаційної комісії

Екзаменаційна комісія створюється щорічно у складі голови та членів комісії зі спеціальності, з усіх форм навчання та певних рівнів вищої освіти і діє протягом календарного року. Головою ЕК призначається висококваліфікований фахівець з відповідної спеціальності в даній галузі виробництва або провідний науковець чи науково-педагогічний працівник зі спеціальності, які не є співробітниками ХДАК. Одна й та сама особа може бути головою ЕК не більше трьох років поспіль.

Обов'язки голови ЕК:

- довести до членів ЕК основні завдання та вимоги щодо атестації здобувачів вищої освіти, критерії оцінки якості підготовки випускників, розклад роботи ЕК, особливості організації та проведення захисту кваліфікаційної роботи, права і обов'язки членів комісії;
- забезпечити роботу комісії відповідно до затвердженого розкладу;
- обов'язково бути присутнім на захисті, на засіданнях комісії під час обговорення результатів захисту проектів (робіт), виставлення оцінок, вирішення питань про присвоєння освітнього рівня, професійної кваліфікації та видачі дипломів державного зразка або відмові у їх видачі (з необхідною аргументацією);
- розглядати заяви або скарги здобувачів з питань порушення прав або необ'єктивної оцінки при захисті дипломних проектів та ухвалювати відповідні рішення;
- розподіляти роботу з анотування наданих до захисту дипломних проектів (робіт), підготовки окремих питань звіту тощо між членами комісії;
- контролювати роботу секретаря комісії щодо підготовки необхідних документів до початку роботи комісії та оформлення протоколів;
- скласти звіт про результати роботи комісії і після обговорення його на заключному засіданні надати ректору (проректору) через навчальний відділ академії.

Членами ЕК повинні бути провідні викладачі, як правило, професори та/або доценти випускових кафедр академії, які здійснюють підготовку фахівців з відповідного або спорідненого напрямку (спеціальності).

Організація і порядок роботи Екзаменаційної комісії

Комісія працює у терміни, що визначаються графіком навчального процесу на поточний навчальний рік. Розклад роботи ЕК, узгоджений з Головою комісії, готують відповідні випускові кафедри. Не пізніше одного дня до початку захисту дипломних проектів у комісію подаються:

- наказ (витяг з наказу) академії про затвердження персонального складу ЕК зі спеціальності;
- розклад роботи ЕК;
- завірена залікова книжка здобувача;

- списки бакалаврів (за навчальними групами), допущених до захисту; ●зведена відомість, завірена деканом факультету або його заступником про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану й отримані ними оцінки із загальних та професійних дисциплін, практик;
- попередня підсумкова оцінка, що отримана здобувачем вищої освіти під час підготовки кваліфікаційної роботи.

За узгодженням з головою ЕК відомості стосовно трьох останніх пунктів можуть надаватися одним документом за формою ДА-3.

На захист творчого проєкту в екзаменаційній комісії подають:

- зброшурований примірник пояснювальної записки з електронним носієм, що файли творчого проєкту, з поданням голові екзаменаційної комісії щодо захисту цієї роботи (містить довідку про успішність, висновок керівника творчого проєкту
- з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним творчого проєкту, висновок кафедри про творчий проєкт);
- письмову рецензію на проєкт із зазначенням рекомендованої оцінки; • висновок про рівень унікальності твору відповідно до Положення про систему запобігання і виявлення фактів академічної недоброчесності в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури.
- зведену відомість про виконання здобувачем навчального плану і одержані ним оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт (проєктів) та виробничих практик, підписану деканом факультету сценічного мистецтва. Крім цього, до екзаменаційної комісії до захисту можуть бути подані опубліковані статті або тези за темою роботи, у яких автор проєкту брав участь (за наявності).

До ЕК можуть подаватися й інші матеріали, що характеризують освітню та професійну компетентність випускника, наукову та практичну цінність виконаної ним кваліфікаційної роботи: друковані статті, свідчення про участь творчого проєкту в конкурсах та фестивалях.

Захист проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. На захисті можуть бути присутні і брати участь в обговоренні всі охочі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Захист дипломних проєктів вітчизняними здобувачами здійснюється державною мовою. Іноземні здобувачі вищої освіти мають захищати диплом українською або англійською мовами. В окремих випадках, за узгодженням з деканатом та ректоратом, для проведення захисту може залучатися перекладач.

Проведення захисту кваліфікаційної роботи

Процедура захисту включає:

- доповідь здобувача про зміст роботи з показом презентації творчого проєкту;
- запитання до автора;
- відповіді здобувачів на запитання членів екзаменаційної комісії та осіб, присутніх на засіданні екзаменаційної комісії;
- оголошення відгуку керівника творчого проєкту та рецензента;
- заключне слово здобувача;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Тривалість захисту одного проєкту не повинна перевищувати 15 хвилин. Здобувачам вищої освіти, які успішно захистили дипломний проєкт (роботу), рішенням ЕК видається диплом встановленого зразка певного рівня вищої освіти про закінчення академії (або філії), отримання певного рівня вищої освіти та професійної кваліфікації відповідно до навчального плану з напрямку підготовки або спеціальності. Будь-яка допомога здобувачу під час захисту ним кваліфікаційної роботи категорично забороняється як прояв академічної недоброчесності. У випадку, коли здобувач вищої освіти виявляє незнання чи поверхневі знання змісту пояснювальної записки та задуму творчого проєкту, який захищає, то цю роботу слід розцінювати як таку, що виконана іншою особою, ніж та, що представляє її на захисті. У цьому випадку здобувачу, який представляє виконану не ним особисто роботу,

виставляється оцінка незадовільно без права повторного захисту даної роботи.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку творчого проекту ухвалюється на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним. При визначенні оцінки роботи повинна бути врахована думка рецензента, виступ здобувача під час захисту своєї роботи, його відповіді на зауваження рецензента та на запитання членів екзаменаційної комісії. Оцінка за результатами захисту творчого проекту виставляється після закритого її обговорення в екзаменаційній комісії, фіксується в протоколі екзаменаційної комісії та оголошується головою на відкритому засіданні.

Повторний захист з метою підвищення оцінки не дозволяється. Оцінка, виставлена ЕК за результатами захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, оскарженню не підлягає.

Критерії оцінювання результатів захисту творчого проекту

Оцінювання результатів захисту творчого проекту здійснюється в порядку, передбаченому прийнятою в академії системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи прописані у відповідній таблиці (див. додатки). У випадку одержання незадовільного результату повторний захист кваліфікаційної роботи впродовж однієї і тієї ж іспитової сесії роботи екзаменаційної комісії не дозволяється.

За неявку бакалавра на захист кваліфікаційної роботи за будь-яких причин виставляється відмітка «не з'явився» / «не з'явилась».

Підбиття підсумків роботи Екзаменаційної комісії

Оцінки захисту кваліфікаційної роботи оголошуються в день проведення засідання комісії після оформлення відповідного протоколу. Без підписів голови комісії та членів ЕК, які були присутні на засіданні, протокол вважається недійсним. Протокол складається в одному примірнику. Після закінчення роботи ЕК протоколи здаються в навчальний відділ, де зберігаються протягом року, а потім передаються в архів академії.

За підсумками роботи комісії складається звіт, який обговорюється та затверджується на заключному засіданні ЕК і підписується головою комісії. Звіт подається ректору (проректору) академії у двох примірниках у двотижневий термін після закінчення роботи ЕК і зберігається протягом 5 років.

Підсумки роботи комісії та результати підготовки й захисту кваліфікаційних робіт щорічно обговорюються на засіданнях випускових кафедр, раді факультету аудіовізуального мистецтва, вченій раді ХДАК.

Порядок зберігання Пояснювальної записки до творчих проєктів

У десятиденний термін після закінчення роботи екзаменаційної комісії секретарі екзаменаційних комісій готують акт про передачу Пояснювальної записки до бібліотеки академії. Акт передачі підписують завідувач кафедри, декан факультету та директор бібліотеки. Надалі примірники зазначеного акту зберігаються на випусковій кафедрі та в бібліотеці.

Відповідальні особи на кафедрах забезпечують розміщення Пояснювальної записки в репозиторії ХДАК.

Пояснювальні записки зберігаються в бібліотеці академії упродовж термінів, визначених Переліком типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 р. № 578/5.

СИТУАЦІЙ

В умовах надзвичайних ситуацій (далі – НС) (техногенного, природного, соціально-політичного, воєнного чи іншого характеру) та відповідно до територіального поширення (НС загальнодержавного, регіонального, місцевого, об'єктового рівня) атестація здобувачів вищої освіти у ХДАК відбувається за допомогою дистанційних технологій навчання на підставі окремих нормативних документів ХДАК відповідно до чинного законодавства України. Атестація здобувачів вищої освіти проводиться дистанційно (у синхронному режимі) відповідно до встановлених графіків і розкладів із забезпеченням надійної автентифікації здобувачів та жорсткого дотримання вимог на час дії НС усіма учасниками освітнього процесу.

ДОДАТКИ

Заявка-1

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

Харківська державна академія культури
Факультет аудіовізуального мистецтва
Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

Затверджено рішенням кафедри

« _____ » _____ 202_ р.

Протокол № _____

Зав. кафедри. _____

ЗАЯВКА НА ПІДГОТОВКУ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
здобувача _____ форми навчання

Прізвище, Ім'я, По батькові

Назва роботи:

Тема:

Ідейна концепція:

Опис матеріальної частини роботи :

Керівник роботи

Дата подання заявки: « _____ » _____ 202_ р.

Здобувач _____

Підпис керівника роботи _____ (

Зразок титульної та 1-2 сторінки пояснювальної записки до творчого проєкту

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційного творчого проєкту

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОП «Кінотелережисура»

Назва роботи

Виконав

(прізвище та ініціали)

Керівник

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

Харків – 202_ рік

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТУАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОЕКТУ

1.1. Тематика проекту

1.2. Аналіз проектів, аналогічних за темою та форматом реалізації

РОЗДІЛ II. ЕТАПИ ВИРОБНИЦТВА ПРОЕКТУ

2.1. Сюжетно-змістове рішення проекту

2.2. Техніко-технологічна специфіка проекту

РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

3.1. Обґрунтування візуальних прийомів, використаних в проекті

3.2. Формат презентації проекту

3.3. Розрахунок бюджету реалізації

ВИСНОВКИ

Список використаних джерел

Таблиця 1. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Сума балів	Оцінка ECTS	Критерії
-------------------	--------------------	-----------------

90-100	А	<p>Творчий проєкт: Високий естетичний рівень виконання, оригінальність та самостійність художнього мислення, баланс між ідейним задумом та його формою подачі. Всі частини проєкту виконані з однаково високою якістю. Виважене рішення презентації проєкту, що демонструє єдність концептуального та формального аспектів роботи. Відсутні технічні помилки. Пояснювальна записка: актуальність теми, вичерпний аналіз, відповідність змісту поставленій меті та задачам, переконливо продемонстроване наукове підґрунтя, стилістично гармонійне викладення думок, дотримання вимог оформлення роботи. Здобувач демонструє повне володіння фаховою термінологією та концепціями. Зібрані аналоги демонструють широту обізнаності студента з сучасним розвитком аудіовізуального мистецтва. Використані актуальні джерела інформації. Виступ: впевнена манера мовлення, добре структурована презентація, логічні та змістовні відповіді, переконлива аргументація.</p>
82-89	В	<p>Творчий проєкт: Загально добрий естетичний рівень виконання, баланс між ідейним задумом та його формою подачі, проте можуть бути присутні незначні технічні недоліки. Пристуня певна нерівномірність у якості виконання окремих складових проєкту. Виважене рішення презентації проєкту, що демонструє єдність концептуального та формального аспектів роботи. Пояснювальна записка: актуальність теми, вичерпний аналіз, відповідність змісту поставленій меті та задачам, переконливо продемонстроване наукове підґрунтя. Стилїстика викладення думок потребує доопрацювання. Здобувач демонструє достатнє володіння фаховою термінологією та концепціями. Зібрані аналоги демонструють широту обізнаності студента з сучасним розвитком аудіовізуального мистецтва. Використані актуальні джерела інформації. Виступ: впевнена манера мовлення, добре структурована презентація, логічні та змістовні відповіді, вільне володіння матеріалом.</p>
74-81	С	<p>Творчий проєкт: Актуальна та оригінальна тематика, проте очевидні несуттєві формальні помилки та технічні недоліки. Складові проєкту виконані з нерівномірною якістю. Відсутня чітка аргументація до формату презентації проєкту. Пояснювальна записка: Попри загальну логічність та структурованість думок, актуальність теми слабко розкрита. Стилїстика викладення думок потребує доопрацювання. Пристуня непослідовність в</p>

		аргументації та використанні термінології. Виступ: впевнена подача, здатність відповідати на питання, але є певні прогалини у логічності викладення.
64-73	D	Творчий проєкт: Проєкт не демонструє оригінальності авторського мислення, пристуні формальні та концептуальні недоліки. Складові проєкту виконані з нерівномірною якістю. Відсутня чітка аргументації до формату презентації проєкту. Пояснювальна записка: Структурована, але не містить достатнього аналізу сучасних аналогів або актуальних тенденцій. Виявляється слабке розуміння теоретичних засад. Порушення в логіці обґрунтування тез в тексті. Неактуалізований список джерел. Відповідність вимогам до оформлення тексту, хоча й наявні неістотні недоліки. Виступ: впевнена подача, але бракує логічності у викладенні матеріалу, відповіді на питання шаблонні.
60-63	E	Творчий проєкт: Проєкт демонструє лише базове володіння технікою й слабку самостійність художнього мислення. Наявні проблеми в аргументації поєднанні концепції та її реалізації. Пояснювальна записка: Структурована, але не містить достатнього аналізу сучасних аналогів або актуальних тенденцій. Виявляється слабке розуміння теоретичних засад. Фрагментарність, розірваність у викладення думок. Відповідність вимогам до оформлення тексту, хоча й наявні неістотні недоліки. Виступ: Загалом впевнена подача, але бракує логічності у викладенні матеріалу, відповіді на питання шаблонні.
35-59	FX	Творчий проєкт: Істотні формальні та технічні помилки. Шаблонний вибір тем, відсутність персональної візії. Пояснювальна записка: Слабке розуміння теоретичних засад. Фрагментарність, розірваність у викладення думок. Невідповідність вимогам до оформлення тексту. Виступ: Невпевнена подача, неструктурована презентація, відповіді на питання – загальні та недостатньо обґрунтовані.
1-34	F	Творчий проєкт: Відсутність художньої цінності, грубі технічні помилки, незавершеність, відсутність оригінальності. Відсутній зв'язок між ідейним задумом і формою. Пояснювальна записка: Відсутність чіткого формулювання мети та завдань, низький рівень аналізу, численні помилки у викладі, слабке обґрунтування використаних методів. Виступ: Відсутня впевненість у поданні матеріалу, поверхневі відповіді на питання або нездатність їх надати.